

Plan van aanpak Regenbooggemeente Alphen aan den Rijn

Aanleiding

Op 12 oktober is de gemeente Alphen aan den Rijn een Regenbooggemeente geworden. Regenbooggemeenten maken zich sterk voor het verbeteren van de sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender en interseksuele personen (LHBTI's). De gemeente Alphen heeft samen met de minister van OCW een intentieverklaring getekend met de volgende ambities als uitgangspunt:

1. De sociale acceptatie van lhbtj-personen neemt toe onder de hele bevolking, maar zeker onder jongeren, ouderen en in kringen waar dat nog een taboe is.
2. Vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen lhbtj-personen nemen af,
3. lhbtj-personen voelen zich gesteund, veilig en weerbaar op school, op straat, op het werk, in de zorg en thuis, in de sport en in hun eigen sociale kring.

In het beleidskader Beter voor elkaar hebben we een visie geformuleerd over ondersteuning daar waar nodig voor iedereen die dat nodig heeft om mee te kunnen doen, vanuit een vraaggerichte aanpak. Daarom hebben wij al ondersteuning voor de LHBTI inwoners binnen bestaande opdrachten met bijvoorbeeld Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding, TOM in de buurt, het CJG en Stichting Somalische Cultuur. De gemeente doet mee aan de landelijke nationale dagen zoals bijvoorbeeld Coming Out Day en draagt acceptatie LHBTI uit. In dit uitvoeringsplan wordt omschreven hoe bovenstaande ambities gerealiseerd worden en onze aanpak geoptimaliseerd wordt.

Dit uitvoeringsplan is een samenwerking tussen de gemeente en haar partners. Het is tot stand gekomen op basis van gesprekken en bijeenkomsten met LHBTI vertegenwoordigers en organisaties zoals TOM in de buurt, CJG, Movisie, het COC, andere gemeenten, raadsleden en ambtenaren.

Doelstelling Alphen aan den Rijn

Alphen aan den Rijn wil een stad zijn waar mensen elkaar verstaan en zich veilig en thuis voelen. Waar we een inclusieve maatschappij voorstaan, waarin niet wordt gediscrimineerd op basis van geslacht, afkomst, geloof, seksuele geaardheid, lichamelijke of geestelijke beperking. Alphenaren moeten, ongeacht hun seksuele geaardheid, hun seksuele- of genderidentiteit, in een veilige en tolerante leefomgeving wonen. Een inclusieve samenleving dus, waarin iedereen zichzelf kan zijn. Dit komt tot uitdrukking in onderstaande doelstellingen verspreid over verschillende domeinen:

- *Onderwijs*: Een veilig en tolerant schoolklimaat met een hoge LHBTI-acceptatie.
- *Jeugd*: Acceptatie van seksuele diversiteit en genderdiversiteit onder jeugd/jongeren als onderdeel van een inclusieve jongere community.
- *Veiligheid*: Een veilig leefklimaat voor LHBTI's.
- *Inclusie*: Een tolerant leefklimaat onder alle LHBTI-groepen ongeacht (culturele) afkomst en tegengaan discriminatie.
- *Hulpverlening*: Het ondersteuningsaanbod is afgestemd op LHBTI's. Dit betekent o.a. een verbetering in de toegang en omgang met LHBTI's.
- *Gezondheid*: Binnen de gezondheidszorg (bijv. de GGD) wordt voorlichting afgestemd op LHBTI's gegeven. Maar ook de algehele gezondheid onder de LHBTI's verbeteren (bijvoorbeeld voorkomen eenzaamheid, psychische klachten en voorkomen van intimidatie of burn-out op werk).
- *Sport*: Een veilig sportklimaat, inclusief voor LHBTI's.
- *Kunst en Cultuur*: Zichtbaarheid van LHBTI's en een zichtbaar symbool in openbare ruimte.

Opdrachtbeschrijving/ Inzet

Om de bovengenoemde doelstellingen zo goed mogelijk te realiseren willen we in verschillende beleidsterreinen de LHBTI ambities inbedden. Daarmee laten we zien dat ons 'LHBTI beleid' niet op zichzelf staat. Binnen en buiten de gemeente leggen we verbinding, zodat Alphenaren overal zichzelf kunnen zijn en iedereen mee kan doen. Alphenaren moeten weten dat anders zijn heel gewoon is. Dit moeten zij meekrijgen op school, tijdens het sporten, in de musea, maar ook thuis. Diversiteit zit in alles. De uitvoering bestaat uit inspanningen en investeringen van de gemeente én het maatschappelijk (LHBTI) veld.

Werkwijze

Onze werkwijze is gericht op samen met de inwoners en professionals doen wat nodig is om de gewenste ambitie te behalen. Daarom zijn op verschillende domeinen (Gezondheidszorg en Hulpverlening, Onderwijs en Jeugd, Veiligheid en Inclusie, Sport en Kunst en Cultuur) acties bedacht die hieraan bijdragen. Bijvoorbeeld de interne dienstverlening erop afstemmen, voorlichting geven, activiteiten initiëren, samenwerking zoeken en herkenbaarheid met beeldmerk vergroten. Gemeente is faciliteren en ondersteunend en de partners voeren in samenspraak met de inwoners uit. Soms heeft de gemeente een uitvoerende rol omdat zij zelf een uitvoerende taak heeft. In dat geval is de gemeente de professional/de specialist voor dat domein of vraagstuk en zal zij in samenspraak met betrokkenen doen wat nodig is. Voor alle domeinen geldt sociale acceptatie als centraal doel en focus op de uitvoering. Daarbij zal de inzet per wijk of kern verschillend zijn omdat de LHBTI's ondersteunen een divers vraagstuk is en de behoeften per wijk of kern wellicht verschillend zijn.

Focus op sociale acceptatie en de uitvoering

Dit uitvoeringsplan moet diepgeworteld zijn in de Alphenense uitvoering. Dat realiseren we door te doen wat nodig is samen met de lokale partners en inwoners. Een integraal beleid dus met een Regenboogagenda en concrete acties voor 2019-2022. Deze acties moeten er voor zorgen dat we per domein weten hoe organisaties die daarbinnen werken de LHBTI acceptatie vorm geven, voor een veilige omgeving/cultuur zorgen en wat de LHBTI's nodig hebben om zich binnen die omgeving geaccepteerd en veilig te voelen. Boodschap overal moet zijn iedereen is welkom en kan op zijn of haar manier meedoen. Hierbij geven we bijzondere aandacht aan sociale acceptatie, discriminatie en vooroordelen voorkomen en veiligheid en weerbaarheid van LHBTI personen vergroten.

Diversiteit in de aanpak

De maatschappelijke context van LHBTI's is omvangrijk en verschillend van aard. Dat komt deels doordat LHBTI's geen homogene groep zijn. Lesbische- en biseksuele vrouwen verschillen van homoseksuele mannen. Transgender personen verschillen van mensen met een intersekseconditie. Ook bevindt LHBTI-emancipatie zich op verschillende domeinen in een andere fase. Daarnaast is de ervaring bij andere gemeente dat de mate van sociale acceptatie divers in de wijken en kernen ligt. Dit omdat de acceptatie lager is onder bepaalde bevolkingsgroepen of binnen zo een wijk of kern er verschillende cultureel waarden zijn. Dit betekent dat per wijk of kernen de inzet zal verschillen en dat het onmogelijk is om voor iedereen binnen vier jaar een passende aanpak te hebben en focus aangebracht moet worden in de L H B T of I en gefaseerd de inzet kan worden verlegt.

Gemeente Alphen aan den Rijn geeft het goede voorbeeld

De gemeente is er voor alle burgers en geeft zelf het goede voorbeeld. Zij attendeert de stad op LHBTI acceptatie en spreekt zich uit tegen intolerantie en uitsluiting. De wereld verbeteren begint bij jezelf, daarom onderneemt de gemeente ook binnen haar eigen organisatie LHBTI maatregelen en draagt zij actief uit met publicatie er voor haar LHBTI inwoners te zijn. Dit laat zij zien door bijvoorbeeld bij publicatie en formulieren rekening te houden met seksuele- en genderdiversiteit. Daarnaast maakt zij bij organisaties het onderwerp bespreekbaar en zorgt zij dat professionals die met kwetsbare burgers in aanraking komen zo veel mogelijk toegerust worden met LHBTI kennis.

Herkenbaarheid

Om per domein zichtbaar te zijn, werkt de gemeente met pictogrammen die de LHBTI gemeenschap symboliseren. Hiermee creëert de gemeente bewustwording en laat zij door terugkerend het pictogram te gebruiken duurzaam een boodschap achter van acceptatie. Daarnaast laat een dergelijk pictogram zichtbaar steun aan de LHBTI inwoners zien.

Financiële inzet

Het college investeert de komende jaren door inzet van personele capaciteit en faciliteiten via reguliere budgetten (€ 20.000 per jaar) en een specifiek aanjaagbudget van het rijk (€ 20.000 per jaar) om deze ambities waar te maken. Het regulier budget wordt ingezet voor de ondersteunende en faciliterende inzet van gemeentelijke capaciteit en overhead. Gemeente is aanjager en coördinator van de te behalen ambities en resultaten. Het aanjaagbudget is bedoeld voor de innovatieve voorstellen van partners die uit de verschillende acties ter ondersteuning voortvloeien.

Regenboogagenda 2019-2022

Gezondheidszorg en hulpverlening

	Vastleggen in (subsidie)beleid
ACTIE 1	Breng in kaart waar professionals in contact komen met LHBTI's en leg de aandacht voor LHBTI met zo veel mogelijk organisaties in afspraken (met eventueel subsidie) vast.
ACTIE 2	Maak het thema bespreekbaar bij statushouders en maakt afspraken met organisaties van die achterban over de inclusieve maatschappij (waar nodig met subsidie). *
ACTIE 3	Maak LHBTI acceptatie onderdeel van je inclusieve agenda (VN verdrag).*
ACTIE 4	Maak LHBTI ambities onderdeel van de nieuwe Cultuurvisie.*
ACTIE 5	Maak LHBTI ambities onderdeel van de nieuwe Sportvisie.*
	Ondersteuning
ACTIE 6	Organiseer gezondheidszorg en psychosociale hulpverlening op maat door signalen en onderzoek.
ACTIE 7	Maak het thema bespreekbaar binnen het Alphens ketenoverleg (verbinding medisch en sociaal domein) en kijk hoe ondersteuning vanuit de wijknetwerken LHBTI's geboden kan worden. (gemeente/AKO regie, partners uitvoering)*
ACTIE 8	Maak de handreikingen zoals hoe ondersteun je LHBTI-clënten, aandacht voor transgendergevoelens cliënten, LHBTI ouderen ondersteunen, Biculturele LHBTI personen ondersteunen etc. bekend binnen de eigen organisatie en bij relevante partners.*
	Ouderen
ACTIE 9	Organiseer een bijeenkomst voor roze ouderen en instanties die met ouderen werken (bijv. thuiszorg) om op te halen wat de behoeften zijn en onderling dialoog te stimuleren.*
ACTIE 10	Faciliteer een laagdrempelige ontmoetingsplek voor ouderen in en zorg dat roze ouderen elkaar kunnen ontmoeten en laagdrempelig vragen kunnen stellen.*
ACTIE 11	Maak de Roze loper methode bekend bij zorginstellingen om de acceptatie te bevorderen door het onderwerp binnen hun zorg of verpleeghuis / instelling bespreekbaar te maken.
ACTIE 12	Maak de concrete instrumenten voor een LHBTI-vriendelijke zorg, cultuur, bejegening,

	beleid en ondersteuning in woonzorgcentra,(thuis)zorginstellingen en welzijn organisaties vanuit de Roze toolkit 50 + bekend en bied ondersteuningsmogelijkheden.*
ACTIE 13	Bied de toolkit bespreekbaarheid seksuele diversiteit aan professionals zoals mantelzorgondersteuners aan.*
	Richt je eigen dienstverlening goed in
ACTIE 14	Organiseer bij verschillende gemeentelijke afdelingen zoals veiligheid, burger zaken, maatschappelijke ontwikkeling en wijken en kernen voorlichting over het thema. Creëer bewustwording en geeft handvatten voor vergrote acceptatie binnen eigen werk.*
ACTIE 15	Organiseer training voor de balie medewerkers, burgerzaken en je integrale toegang door de e-learning "Contact met transgender personen in de publieke dienstverlening" aan te bieden en speel in op wat zij als professional nog meer nodig hebben om LHBTI sensitief te zijn of worden.*
ACTIE 16	Draag een brede visie op burgerschap en diversiteit uit, waarin specifieke aandacht voor diverse groepen is. Hang daarom op LHBTI-feestdagen de regenboogvlag uit. Op 17 mei is het IDAHO, International Day Against Homophobia. De derde zaterdag van juni wordt Roze Zaterdag gevierd en op 11 oktober is het nationale Coming Out Dag. Als een lokale organisatie iets organiseert in dit kader, faciliteer dan deze door bijvoorbeeld een ruimte beschikbaar te stellen.*
ACTIE 17	Gebruik de gemeentelijke digitale mogelijkheden (website, digitale agenda of lokale media) om relevant nieuws te verspreiden onder LHBTI-doelgroepen.*
ACTIE 18	Vraag onderzoeksbureaus om vragen over seksuele diversiteit op te nemen in regulier onderzoek (gemeentepeiling en GGD jongrenpeiling bijv.).
ACTIE 19	Bezoek af en toe LHBTI-organisatie of evenement. Laat de wethouder op bekende LHBTI feestdagen aanwezig zijn bij LHBTI-activiteiten en een speech verzorgen. Verwijs naar LHBTI acceptatie als er op andere gelegenheden wordt gesproken over burgerschap en inclusie.*

* Draagt tevens bij aan Inclusie.

Onderwijs en Jeugd

	Ondersteuningsafspraken
ACTIE 20	Bespreek intern tussen beleidsmedewerker regenboog, onderwijs en veiligheid wat er al is en wat nog nodig is/ opgehaald moet worden en stem het beleid/ de inzet op elkaar af.*
ACTIE 21	Faciliteer LHBTI-expertise bij personen en instanties die over de toegang tot zorg gaan.
	Scholen
ACTIE 22	Organiseer als gemeente een bijeenkomst/werksessie voor scholen om hun behoefte ten aanzien van dit thema op te halen.*
ACTIE 23	Werk een concrete acties met scholen uit. Welke expertise heeft het onderwijspersoneel zelf in huis? Welke themadagen- of weken staan er op het programma? En als vervolgstap: wat mist er eventueel nog voor (beter) acceptatie en ondersteuning LHBTI leerlingen?
ACTIE 24	Haal bij de Alphense scholen die en GSA hebben op wat de effecten zijn en laat indien gewenst en mogelijk hun als ambassadeurs de andere scholen inspireren/kennis delen.*
	Jongeren

ACTIE 25	Geef voorlichting aan jongerenwerkers en jongeren (COC/GGD/Stichting IDb).*
ACTIE 26	Laat LHBTI jongeren over het gewenst ondersteuningsaanbod meepraten (TOM/CJG/GO voor jeugd gestart).*
ACTIE 27	Faciliteer ontmoetingsmogelijkheden voor LHBTI-jongeren.*
ACTIE 28	Maak gebruik van de jeugdmonitor en de Emovo-meting die door de GGD wordt uitgevoerd om te zien hoe LHBTI jongeren zich voelen en hoe zij ondersteuning ervaren.*

* Draagt tevens bij aan Inclusie.

Veiligheid en Inclusie

	Meldingsbereidheid vergroten van discriminatie en geweld
ACTIE 29	Maak afspraken met de politiefunctaris Roze in Blauw over hoe laagdrempelig aangifte of meldingen gedaan kunnen worden door LHBTI inwoners en maak deze breed bekend.
ACTIE 30	Maak afspraken met Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding over hoe anoniem discriminatie en uitsluiting gemeld kan worden en maak deze mogelijkheid breed bekend.*
ACTIE 31	Maak met Stichting Inclusie en Discriminatie afspraken over LHBTI sensitiviteit van de discriminatieambassadeurs en het ingericht voorportaal voor discriminatiemeldingen.*
	Afspraken met ondernemers
ACTIE 33	Maak afspraken met horecaondernemers, over de manier waarop zij omgaan met LHBTI acceptatie met het doel ook deze partners hun verantwoordelijkheid op dit onderwerp te laten nemen.*
	Inclusie
ACTIE 34	Faciliteer een platform voor LHBTI's binnen de wijken en kernen waar acceptatie laag is.
ACTIE 35	Faciliteer LHBTI-netwerken met themabijeenkomsten en onderlinge dialoog (partners).
ACTIE 36	Faciliteer een Digitale fora / social media voor LHBTI-senioren en -jongeren (partners).
	Zie bij andere domeinen acties met een * die ook bijdragen aan inclusie .

Sport

ACTIE 37	Organiseer als gemeente een bijeenkomst/werksessie voor sportverenigingen om hun behoefte ten aanzien van dit thema op te halen.*
ACTIE 38	Maak met Pride en Sport afspraken over ondersteuningsmogelijkheden vanuit dit landelijk netwerk voor lokale invulling aan Alphense sportverenigingen.*

* Draagt tevens bij aan Inclusie.

Kunst en Cultuur

ACTIE 39	Verbind een symbool in de openbare ruimte aan kunst.
ACTIE 40	Organiseer een week van diversiteit gekoppeld aan kunst en cultuur en belicht daarin de LHBTI gemeenschap (bijvoorbeeld film Pride aanbieden).*

**Draagt tevens bij aan Inclusie.*

Resultaat over vier jaar

We gaan inspanningen plegen op de punten van de Regenboogagenda. We willen effecten realiseren die een impuls geven aan de ambitie en een lange termijneffect hebben. Zo willen we bijvoorbeeld onderzoeken of de acties en afspraken van de Regenboogagenda hebben geleid tot een groei in de sociale acceptatie voor LHBTI's en of er meer bewustzijn onder jongeren en volwassenen over LHBTI's is. Maar ook of de instellingen waar we initiatieven mee hebben ontwikkeld (scholen, zorginstellingen, sportverenigingen) een veiliger en toleranter klimaat hebben weten te creëren. Daarnaast is van belang om te weten of in de (gezondheids)zorg en de hulpverlening het aanbod goed is afgestemd op de LHBTI's en of de aangifte- en meldingsbereidheid onder LHBTI's is verhoogd. Hierbij gaan we samen met de inwoners en partners kijken of we met elkaar de gewenste outcome kunnen formuleren. Bijvoorbeeld niet het aantal voorlichtingen op scholen als meetlat voor succes gebruiken, maar het effect dat deze voorlichtingen heeft op de sociale acceptatie van LHBTI's als meetlat gebruiken. Dit kan bijvoorbeeld door de mate waarin leerlingen het gevoel hebben open over hun seksuele voorkeur op school te kunnen praten, als uitgangspunt te nemen.

Monitoren

Bestaande monitoren zoals de gemeentelijk metingen en de jeugdmonitor van de GGD bieden een prima aanknopingspunt voor vragen over seksuele- en genderdiversiteit. We gaan onderzoeken of daarin vragen rond leefstijl (relaties, sociale contacten en/of zelfbenoeming), seksuele voorkeur (identiteit) opgenomen kunnen worden. Evenals vragen over hoe veilig men zich voelt als LHBTI-er in de samenleving (op straat, in de sportclub, op school) en of men discriminatie en uitsluiting heeft ervaren zijn daarbij van belang.

